

Spis rozdziałów

Wstęp	19
I MARCIN ADAMCZAK PLANETA HOLLYWOOD: POCZĄTEK „KINA, JAKIE ZNAMY”	21
II ARKADIUSZ LEWICKI POSTMODERNIZM W FILMIE FABULARNYM	49
III RAFAŁ SYSKA REAGANOMATOGRAFIA. KINO AMERYKAŃSKIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH ..	81
IV MAGDALENA KEMPNA-PIENIĄŻEK MIĘDZY SUNDANCE A HOLLYWOOD: KINO AMERYKAŃSKIE EPOKI CLINTONA	161
V TADEUSZ LUBELSKI KINO FRANCUSKIE: ODPOCZYNEK WOJOWNIKA?	227
VI TADEUSZ SZCZEPAŃSKI SKANDYNAWIA	307
VII JOANNA WOJNICKA KINO SOWIECKIE I ROSYJSKIE	373
VIII KAROLINA KOSIŃSKA KINO BRITYJSKIE: REALIZM SPOŁECZNY I KINO DZIEDZICTWA	423
IX KAMILA ŻYTO KINO HISZPAŃSKIE: MIĘDZY PROTEKCJONIZMEM A KOMERCJALIZACJĄ ...	489
X ANNA MILLER-KLEJSA, DIANA DĄBROWSKA KINO WŁOSKIE: ITALIANITÀ NA ROZDROŻU	527
XI PAWEŁ BILIŃSKI W POSZUKIWANIU NARODOWEJ TOŻSAMOŚCI. KINO KANADY	569
XII BOLESŁAW RACIŃSKI ARGENTYNA, MEKSYK, BRAZYLIA ORAZ POZOSTAŁE KINEMATOGRAFIE LATYNOAMERYKAŃSKIE	605
XIII MICHAŁ KUCHARCZYK, ELŻBIETA WIĄCEK KINO IRAŃSKIE WE WŁADZY AJATOLLAHÓW	641
XIV JACEK FLIG CHINY, TAJWAN, HONGKONG: TRZY SPÓŹNIONE FALE	693
XV GRAŻYNA STACHÓWNA, TATIANA SZURLEJ KINO INDII: MASALE I FILMY AUTORSKIE	735
XVI MARTA STAŃCZYK AUSTRALIA I NOWA ZELANDIA: (RE)DEFINIOWANIE KINEMATOGRAFII NARODOWYCH	761
XVII JAGODA MURCZYŃSKA KINO AZJI POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ	801

XVIII	KRZYSZTOF LOSKA PAMIĘĆ I TRAUMA: ODRODZENIE KINA JAPOŃSKIEGO	835
XIX	ANDRZEJ PITRUS FILM AWANGARDOWY I SZTUKA WIDEO KOŃCA XX WIEKU	867
XX	PAWEŁ SITKIEWICZ FILM ANIMOWANY W CZASACH CYFROWEJ REWOLUCJI	901
XXI	ANDRZEJ GWÓZDŹ, EWA FIUK ZANIM RUNĄŁ MUR I POTEM: KINEMATOGRAFIE NIEMIECKIE CZASÓW PRZEŁOMU	935
XXII	SEBASTIAN JAGIELSKI KINO POLSKIE W CZASACH TRANSFORMACJI	985
XXIII	MIŁOSZ STELMACH WĘGRY: W TRYBACH HISTORII	1039
XXIV	IWONA SOWIŃSKA OBRAZY STAREGO I NOWEGO ŚWIATA. KINO CZECHÓW I SŁOWAKÓW	1063
XXVII	INNE KINEMATOGRAFIE	
	ANNA MIKONIS-RAILIENĚ KRAJE BAŁTYCKIE	1099
	EWA FIUK AUSTRIA: NEGOCJACJE TOŻSAMOŚCI	1113
	KRIS VAN HEUCKELOM BENELUKS	1125
	JOANNA ALEKSANDROWICZ PORTUGALIA	1137
	MIŁOSZ STELMACH KINO (POST)JUGOSŁOWIAŃSKIE	1151
	JAN TOPOLSKI KINO KRAJÓW ARABSKICH I TURCJI	1161
	JAKUB WYDRZYŃSKI IZRAEL	1179
	RAFAŁ SYSKA GRECJA	1189
	MIŁOSZ STELMACH KINO AFRYKI SUBSAHARYJSKIEJ	1205
	Noty o autorach	1223
	Indeks nazwisk (oprac. Krzysztof Siwoń)	1231
	Indeks filmów (oprac. Krzysztof Siwoń)	1279

SPIS TREŚCI

Wstęp	19
I Marcin Adamczak	
PLANETA HOLLYWOOD: POCZĄTEK „KINA, JAKIE ZNAMY”	21
Przejęcie studiów przez korporacje	23
Wielkość kanałów dystrybucji i dodatkowe źródła zysków	29
Wzrost kosztów produkcji	32
Stabilizacja modelu produkcji	34
Amerykańskie kino niezależne i jego miejsce w systemie	35
Stary Kontynent	41
Propozycje lektur	46
II Arkadiusz Lewicki	
POSTMODERNIZM W FILMIE FABULARNYM	49
Postmodernizm w literaturze	50
Postmodernizm w architekturze	52
Postmodernizm w sztukach plastycznych	53
Postmoderna w filozofii	54
Postmodernizm w filmie fabularnym – początki	56
Postmodernizm w filmie fabularnym – formuły	59
Postmodernizm modernistyczny	60
Postmodernizm popularny	65
Postmodernizm właściwy	68
Inne przejawy filmowego postmodernizmu	74
Chronologia	77
Propozycje lektur	78
III Rafał Syska	
REAGANOMATOGRFIA. KINO AMERYKAŃSKIE LAT OSIEMDZIESIĄTYCH	81
<i>Corpo-Concept</i>	84
Kazus 1: Steven Spielberg	107
Zamówienie z Białego Domu	111
Kazus 2: <i>Kobra</i>	116
<i>Soft bunt</i>	118
Kazus 3: Kino grozy dla nastolatków	129
Autorzy pod presją	135
Kazus 4: Alan Parker	150

Gwiazdy na plakatach	152
Chronologia	158
Propozycje lektur	159

IV Magdalena Kempna-Pieniążek

MIĘDZY SUNDANCE A HOLLYWOOD:

KINO AMERYKAŃSKIE EPOKI CLINTONA	161
Era blockbustera	166
Liczy się przetrwanie: kino epickie i użyteczna historia	170
Stara przygoda i nowe widzialności	174
Śmiech i łzy: neotradycyjne komedie romantyczne	177
Wzrost i upadek thrillera erotycznego	180
Kontynuacje i reinterpretacje: horror w dobie postmodernizmu	184
Indiewood: twórcza zdrada niezależności	188
Eksces, Szekspir, Soderbergh – strategie Indiewoodu	190
<i>American nightmare</i>	197
Pamięć i nostalgia	200
Przemoc i media	205
Kino niezależne: więcej za mniej	208
Mikrobudżet i supergwiazdy	209
Richard Linklater i Kevin Smith: dwa razy X	211
Larry Clark, Harmony Korine i <i>Dzieciaki</i>	214
Gregg Araki: portret straconego pokolenia	216
Todd Solondz: rodzinny koszmar na przedmieściach	218
Spike Lee i kino mniejszości rasowych	220
Chronologia	224
Propozycje lektur	225

V Tadeusz Lubelski

KINO FRANCUSKIE: ODPOCZYNEK WOJOWNIKA?	227
Nowa wizualność, nowa wrażliwość, wieczni autorzy	228
Wieczni autorzy	230
Wiek dojrzały autorów Nowej Fali	231
Rówieśnicy Nowej Fali	245
Następcy Nowej Fali	250
Dokumentaliści	258
Jak przedstawiać Holocaust	261
Bilanse lewicy	263
Kino wędrowców	265
Kino nowej wizualności	270
Tak zwany neobarok	270
Wielki spektakl i kino spotu	275
Kino postkolonialne	281
Kino nowej wrażliwości	284
Pokolenie lat dziewięćdziesiątych	284
Kino przedmieść	294

Komedia i inne gatunki	298
Chronologia	304
Propozycje lektur	305
VI Tadeusz Szczepański	
SKANDYNAWIA	307
Szwecja	308
Czas przemian	308
Śladami Bergmana	310
Biografie	320
Klasa i kasa	326
Dania	329
Mecenat państwa	329
Duński mały realizm	331
Sztuka adaptacji	334
Kino Larsa von Triera i ruch Dogma 95	338
Norwegia	348
<i>Norway goes international!</i>	348
Nobliści na ekranie	352
Finlandia	355
<i>Sisu</i>	357
<i>Kaurismäki Finland</i>	359
Islandia	363
Długi prolog	364
Islandzka wiosna filmowa	366
Chronologia	369
Propozycje lektur	371
VII Joanna Wojnicka	
KINO SOWIECKIE I ROSYJSKIE	373
Lata osiemdziesiąte: kraj	374
Emigracja	382
Pieriestrojka	383
Nowe kino pieriestrojki	392
W innych republikach	399
Lata dziewięćdziesiąte: początek zmian	404
Filmy rozrachunkowe	407
Dekada Michałkowa	413
Kino – obraz epoki	415
Chronologia	420
Propozycje lektur	421

VIII Karolina Kosińska

KINO BRYTYJSKIE: REALIZM SPOŁECZNY

I KINO DZIEDZICTWA	423
Lata osiemdziesiąte i Margaret Thatcher	424
Po Thatcher – schyłek konserwatystów i New Labour	427
Kino dziedzictwa	428
Lata osiemdziesiąte	430
Lata dziewięćdziesiąte	435
Kino realizmu społecznego	440
Ken Loach	446
Mike Leigh	451
Alan Clarke	455
Pokłosie – Oldman, Roth, Ramsay	458
Kolektywy i warsztaty filmowe	459
<i>Black cinema</i>	462
Temat lat osiemdziesiątych: kobiety	468
<i>Cool Britannia</i>	471
<i>Trainspotting</i>	472
<i>Goło i wesoło</i>	474
Nowi autorzy	476
Temat lat dziewięćdziesiątych: mężczyźni	478
Kino artystyczne	480
Terence Davies	480
Derek Jarman	482
Peter Greenaway	484
Chronologia	486
Propozycje lektur	487

IX Kamila Żyto

KINO HISZPAŃSKIE: MIĘDZY PROTEKCJONIZMEM A KOMERCJALIZACJĄ

Protekcjonizm, czyli lata osiemdziesiąte	489
Prawo Miró	491
Komercjalizacja, czyli lata dziewięćdziesiąte	494
Kino poliwalentne	496
Powroty do przeszłości	497
Młode kino hiszpańskie	500
Pedro Almodóvar, <i>la movida madrileña</i> i nowe współrzędne kursu	503
Starzy mistrzowie	506
Kino katalońskie	510
Kino baskijskie	514
Julio Medem i Bigas Luna – gwiazdy kina regionów	517
Kino kobiet	520
Horror, które przestraszyły cały świat	521
Chronologia	525

Propozycje lektur	526
X Anna Miller-Klejsa, Diana Dąbrowska	
KINO WŁOSKIE: ITALIANITÀ NA ROZDROŻU	527
Rozliczenia z historią	530
<i>Grandi maestri</i>	533
Nowi autorzy	544
Oblicza komedii	553
Na południu bez zmian	562
Chronologia	566
Propozycje lektur	567
XI Paweł Biliński	
W POSZUKIWANIU NARODOWEJ TOŻSAMOŚCI. KINO KANADY	569
Zaplecze produkcyjne	571
Wokół kina gatunkowego	574
David Cronenberg, czyli filozof rozpadu	576
Guy Maddin, czyli iluzjonista z Manitoby	582
Kino narodowe z Quebecu	585
Nowa Fala z Toronto	592
Kino kobiet	597
Nie tylko Grierson	601
Chronologia	602
Propozycje lektur	603
XII Bolesław Raciński	
ARGENTYNA, MEKSYK, BRAZYLIA ORAZ POZOSTAŁE KINEMATOGRAFIE LATYNOAMERYKAŃSKIE	605
Argentyna	607
Kraj na kozetce	608
Osobni	611
Katastrofa i odrodzenie	612
Nowe Kino Argentyńskie	613
Meksyk	615
Trudne lata	616
Mały renesans	619
Nie tylko przepiórki	620
Kolejny kryzys (i nieśmiała nadzieja)	622
Brazylia	624
Pożegnania	625
Ucieczki do kina	626
Chwilowy kryzys	629
Inne kinematografie kontynentu	631
Trudne związki państwa i kina	632
Nowe czasy, nowe drogi	635

Chronologia	638
Propozycje lektur	639
XIII Michał Kucharczyk, Elżbieta Wiącek	
KINO IRAŃSKIE WE WŁADZY AJATOLLAHÓW	641
Rewolucyjne ideały w walce z „kulturą idolatrii”	641
1979–1982: Kryzys w irańskim przemyśle filmowym	642
1983–1989: Kodyfikacja zislamizowanego kina	644
Filmy drugiej połowy lat osiemdziesiątych	646
Fundacja Farabi i Centrum Sztuki	648
Podsumowanie okresu	650
Mohsen Machmalbaf a przemiany kina irańskiego	651
Kino społecznego protestu	653
W kierunku kina filozoficznego	656
Dzieci w świecie dorosłych i „kino współczucia”	661
„Historia filmu zaczyna się od D.W. Griffitha i kończy na Abbasie Kiarostamim”	670
Irańskie kobiety na ekranie i za kamerą	677
Tancerki schodzą ze sceny: (auto)prezentacja kobiet i <i>islamicate gaze theory</i>	678
Perskie portrety rodzinne we wnętrzach	681
Kino konfrontacyjne	683
Transnarodowe „kino kobiet”	688
Metafilmowe strategie: za kulisami opowiadania	691
Chronologia	692
Propozycje lektur	692
XIV Jacek Flig	
CHINY, TAJWAN, HONGKONG: TRZY SPÓŹNIONE FALE	693
Chiny kontynentalne	693
Tajwan	711
Hongkong	724
Chronologia	733
Propozycje lektur	733
XV Grażyna Stachówna, Tatiana Szurlej	
KINO INDII: MASALE I FILMY AUTORSKIE	735
Masale z Bollywood	737
Kino artystyczne	745
Kino tamilskie	751
Chronologia	758
Propozycje lektur	758

xvi Marta Stańczyk

AUSTRALIA I NOWA ZELANDIA: (RE)DEFINIOWANIE KINEMATOGRAFII NARODOWYCH	761
Negocjowanie kształtu przemysłu filmowego	762
Kinematografia „lat 10BA”	762
Młodzieńcza niezależność	763
Australia pomiędzy imperiami	765
Nostalgia na sprzedaż	765
Niezupełnie Hollywood	768
Nowa Zelandia i narodowa histeria	773
Nie-boskie kino	773
Rozpad rodziny, rozpad świata	774
<i>Kiwi</i> gotyk	777
Jane Campion – perspektywa ponadnarodowa	779
Peter Jackson – groteska na pohybel Jej Królewskiej Mości	782
Definiowanie narodu	784
Nowozelandzki mit bikulturowości	784
<i>Terra nullius</i> . Australijski mit pionierów	788
Naród outsiderów	792
Chronologia	798
Propozycje lektur	798

xvii Jagoda Murczyńska

KINO AZJI POŁUDNIOWO-WSCHODNIEJ	801
Korea Południowa	802
Korea Północna	811
Filipiny	814
Indonezja	818
Malezja i Singapur	822
Wietnam	826
Tajlandia	829
Chronologia	833
Propozycje lektur	834

xviii Krzysztof Loska

PAMIĘĆ I TRAUMA: ODRODZENIE KINA JAPOŃSKIEGO	835
W stronę kina transgresji	836
Nowe kino gangsterskie	842
Nawiedzone domy i duchy zemsty	845
W kręgu komedii – narodziny japońskiego postmodernizmu	849
Kino posttraumatyczne	854
Wyobrażenia technologiczna w japońskiej animacji	861
Podsumowanie	865
Chronologia	866
Propozycje lektur	866

XIX Andrzej Pitrus

FILM AWANGARDOWY I SZTUKA WIDEO KOŃCA XX WIEKU	867
Kino feministyczne	868
Kino gejowskie i queer	871
Rasa	873
Kino transgresji	874
Nowe medium	877
Polacy nie zawsze w Polsce	883
<i>Found footage</i>	885
Jeszcze jeden rzut oka na Europę	889
Azja, czyli awangarda inaczej	892
W stronę milionowej publiczności	893
Kino interaktywne	896
Poza kino – kino galeryjne	897
Propozycje lektur	899

XX Paweł Sitkiewicz

FILM ANIMOWANY W CZASACH CYFROWEJ REWOLUCJI	901
Kłeska urodzaju	901
Rewolucja cyfrowa u bram	907
Kino postdisnejowskie i jego alternatywa	912
Japonia idzie własną ścieżką	923
Chronologia	932
Propozycje lektur	932

XXI Andrzej Gwóźdź, Ewa Fiuk

ZANIM RUNĄŁ MUR I POTEM: KINEMATOGRAFIE NIEMIECKIE CZASÓW PRZEŁOMU	935
Po Fassbinderze	936
Kino buntu	942
Łabędzi śpiew Defy	945
Kino głównego nurtu Niemiec Zachodnich lat osiemdziesiątych	950
Kino NRD w stanie wyjątkowym	956
Świat się śmieje, czyli Niemcy zjednoczone	963
To idzie młodość	966
Przeszłość uobecniona	970
Perspektywa postmigracyjna	975
Nouvelle Vague Allemande alias „szkoła berlińska”	978
Chronologia	981
Propozycje lektur	982

XXII Sebastian Jagielski

KINO POLSKIE W CZASACH TRANSFORMACJI	985
1982–1989: Kino w cieniu stanu wojennego	987

Filmy antytotalitarne	987
Siła w osobności	997
1990–2000: Kino po przełomie	1006
Wobec transformacji	1007
Odzyskiwanie historii	1020
Polskie nostalgje	1028
Chronologia	1035
Propozycje lektur	1037

XXIII Miłosz Stelmach

WĘGRY: W TRYBACH HISTORII	1039
Czas rewizji	1040
Echa przeszłości – historia dawna	1041
Odkłamywanie – stalinizm i wczesny Kádár	1045
Marazm i frustracja – kino o współczesności	1048
Innymi środkami: film dokumentalny, animowany i eksperymentalny ..	1049
Trudne lata transformacji	1050
Zwiastuny przełomu i gulaszowy kapitalizm	1052
Kryzys transformacji	1053
Pesymizm i ekspresyjny minimalizm – szkoła Tarra	1055
Żmudna rewitalizacja	1057
Wychodzenie z zapaści – nowe/stare wzorce	1059
Okno na świat	1060
XXI wiek – nowe otwarcie?	1061
Chronologia	1062
Propozycje lektur	1062

XXIV Iwona Sowińska

OBRAZY STAREGO I NOWEGO ŚWIATA.	
KINO CZECHÓW I SŁOWAKÓW	1063
Zwyczajna normalizacja	1064
Aksamitna transformacja	1073
W odpowiedzi na transformację	1076
„Ostatnie porządne pokolenie”	1080
Nowa Nowa Fala?	1083
Chronologia	1096
Propozycje lektur	1097

XXV Inne kinematografie

Anna Mikonis-Railiené

KRAJE BAŁTYCKIE	1099
Kino gatunków okresu stagnacji	1100
Młode kino okresu przebudowy	1104

Człowiek w filmach dokumentalnych	1106
Pejzaż filmowy doby transformacji	1108
Chronologia	1111
Propozycje lektur	1111
Ewa Fiuk	
AUSTRIA: NEGOCJACJE TOŻSAMOŚCI	1113
Chronologia	1122
Propozycje lektur	1123
Kris Van Heuckelom	
BENELUKS	1125
Różne oblicza internacjonalizacji	1127
Triumfy, kryzysy i reformy	1131
Chronologia	1135
Propozycje lektur	1136
Joanna Aleksandrowicz	
PORTUGALIA	1137
Chronologia	1149
Propozycje lektur	1149
Miłosz Stelmach	
KINO (POST)JUGOSŁOWIAŃSKIE	1151
Lata osiemdziesiąte: Nowe kino jugosłowiańskie	1152
Lata dziewięćdziesiąte: „Kinematografia kraju, którego nie ma”	1156
Chronologia	1160
Propozycje lektur	1160
Jan Topolski	
KINO KRAJÓW ARABSKICH I TURCJI	1161
Egipt	1161
Maghreb	1163
Liban i Palestyna	1167
Inne kraje arabskie	1169
Turcja	1171
Podsumowanie	1174
Chronologia	1175
Propozycje lektur	1176
Jakub Wydrzyński	
IZRAEL	1179
Chronologia	1187
Propozycje lektur	1187

Rafał Syska

GRECJA	1189
Lata osiemdziesiąte: dekada rozczarowań	1190
Lata dziewięćdziesiąte: dekada kryzysów	1198
Chronologia	1203
Propozycje lektur	1203

Miłosz Stelmach

KINO AFRYKI SUBSAHARYJSKIEJ	1205
Produkcja filmowa w Afryce Subsaharyjskiej	1206
Geografia afrykańskiego kina	1209
Obrazy współczesności – kino społeczne	1211
Dokumentowanie oporu – filmy o kolonializmie	1213
W poszukiwaniu esencji – powrót do źródeł	1214
Wideorewolucja – afrykańskie kino komercyjne i narodziny Nollywood .	1217
RPA – w obliczu apartheidu	1219
Chronologia	1221
Propozycje lektur	1221

Noty o autorach	1223
Indeks nazwisk (oprac. Krzysztof Siwoń)	1231
Indeks filmów (oprac. Krzysztof Siwoń)	1279